

SEGRE

ESPORTS | pàg. 26

L'Hiopos aguanta dos quarts però perd a València (107-92), mentre que el cas Olmo es complica per al Barça

Demà no hi ha diari

SEGRE us desitja un **Feliç Any Nou** i recorda que, com és tradicional, el diari no es publica demà i tornarà als quioscos dijous, dia 2.

Podeu seguir l'actualitat a www.segre.com

MAGALLENA ALTERRI

**Rosa Fabregat,
adeu a la veu més dolça**

GUIA | 41

LLETRES OBITUARI

Adeu a la poeta Rosa Fabregat

L'escriptora i farmacèutica lleidatana nascuda a Cervera va morir ahir als 91 anys al seu domicili de Lleida || Reaccions de dol i condolences des del món cultural, polític i social de Catalunya

REDACCIÓ

[LLEIDA] Tot just dos setmanes després de la mort de l'artista Joaquín Ureña, Lleida va plorar ahir la pèrdua d'un altre gran nom propi de la cultura de Ponent, l'escriptora Rosa Fabregat, que va morir al seu domicili de la capital del Segrià als 91 anys. Fonts de la família van informar que la farmacèutica i poeta va tenir una mort "natural i plàcida", cap al migdia. La persona que l'atenia cada dia a casa seua la va trobar asseguda a la seua butaca preferida, amb el cap lleugerament decantat, en una sala atapeïda de llibres, testimonis de la seua passió per la literatura. Un dels primers a alertar de la trista notícia a través de les xarxes socials va ser el poeta lleidatà Jordi Prenafeta, veí d'escala de Fabregat, després de conèixer la defunció pel marit de l'escriptora, el també escriptor Josep Maria Prim. Les reaccions de dol a la xarxa no es van fer esperar des de la Paeria, la Diputació, l'Institut d'Estudis Ilerdencs i el Consell Nacional de les Arts i la Cultura fins a editorials que van compartir tasca professional amb Fabregat com Pagès Editors o Fonoll i personatges de la Lleida cultural com Antoni Gelonch, Marta Alós o Postureig Lleida, (vegeu la columna de reaccions), entre altres.

De Cervera a Lleida

Nascuda a Cervera el 3 de febrer del 1933, Rosa Fabregat va cursar estudis universitaris de Farmàcia, especialitat en la qual es va doctorar a Barcelona i es va especialitzar a Alemanya, i que la van portar a desenvolupar diverses tasques, com directora tècnica o inspectora farmacèutica a cavall de la dècada dels 50 i els 60. Després del seu treball també en el camp de la investigació, es va traslladar anys després a Llorenç del Penedès per regentar una farmàcia, abans d'establir-se als 90 a Lleida, la seua ciutat d'adopció, després de jubilar-se. Però la seua gran passió van ser sempre les lletres, destacant sobretot en el terreny poètic. La seua obra primerenca, entre 1953 i 1993, la va acabar recopilant en el volum *Ancorada en la boira*. Un nou llibre, titulat *La temptació de vol*, va reunir la seua producció poètica fins al 2011. Com a narradora, va crear de forma especial la ciència-ficció, amb títols com *El turó de les forques* (1983) —on es va atansar a la ciència-ficció feminista—, *Embrió humà ultracongelat número F-77* (1984) i *La dama del glaç* (1997). I la seua novel·la *La capellana* (1988) va aixecar polèmica al qüestionar l'exclusió de les dones del sacerdoci.

TONI PRIM

El retrat més 'recent' ■ El fotògraf Toni Prim, nebot polític de Rosa Fabregat, va seleccionar aquesta fotografia del 1989 de la seua tieta per al volum de retrats *Instants d'un temps*, que va presentar el passat 12 de desembre com a celebració dels seus 50 anys de trajectòria professional. Un preciós retrat en blanc i negre d'un personatge que es va convertir en els últims trenta anys en habitual en tota mena d'actes culturals a Lleida, sobretot vinculats a la literatura i la poesia.

RECONeixEMENTS

Creu de Sant Jordi el 2017 i Premi Nacional el 2022

■ El 1978, Rosa Fabregat va guanyar el seu primer premi de poesia, el Vila de Martorell, pel poemari *Estelles*, guardó que ella sempre recordava que la va animar a seguir una trajectòria literària. Una carrera que es va veure reconeguda el 2017 amb la Creu de Sant Jordi, que va recollir el maig d'aquell any al Saló de Cent del Palau de la Generalitat de mans del llavors president Puigdemont. Aquell mateix any, la Paeria li va concedir la Medalla al Mèrit Cultural. La

Rosa Fabregat, amb llàgrimes d'emoció, amb el Premi Nacional.

distinció que més la va alegrar va arribar fa tot just dos anys i mig, el Premi Nacional de Cultura. "És el més gran que hi ha. Sempre vaig suposar que mai tindria aquest reconeixement a la meua trajectòria literària", va explicar en una entrevista a SEGRE. Va rebre el guardó de mans de la poeta Laia Noguera i de la seua neta (a la foto).

xement a la meua trajectòria literària", va explicar en una entrevista a SEGRE. Va rebre el guardó de mans de la poeta Laia Noguera i de la seua neta (a la foto).

A LES XARXES

Fèlix Larrosa

■ "Recordarem la Rosa per la seva rialla però, sobretot, per la seva manera d'escriure. Medalla de la Paeria al Mèrit Cultural el 2017. La nostra cultura perd una de les seves figures més insígnies".

Joan Talarn

■ "Desolat per la mort de Rosa Fabregat, autora d'una extensa obra i referent de la nostra literatura. Trobarem a faltar la seva bonhomia i la seva ploma enlluernadora".

Jordi Prenafeta

■ "Aquest matí ens ha deixat, a 91 anys, l'amiga i veïna Rosa Fabregat i Armengol, poeta degana de les lletres ponentines i millor persona. Bon viatge a l'eternitat dels poemes, Rosa! Trobarem a faltar la teua dolça veu bonhomiosa i la teua perenne rialla de cor esbatanat".

Antoni Gelonch

■ "Ens ha deixat Rosa Fabregat, farmacèutica i escriptora representativa de la millor tradició literària de Ponent i de Catalunya. Sempre va dispensar a tothom una acollida elegant i un suport constant".

Pagès Editors

■ "Desolació absoluta (...) La seva generositat fora mida i el seu posat afable ens acompanyaran sempre. Mai va deixar d'assistir a cap esdeveniment poètic, mai. Rosa, des d'ara, tens una cadira reservada a tots els recitals".

Laura Borràs

■ "Quina tristesa he tingut en saber de la mort de l'estimada poeta i amiga. Quina gran dona, que va ser avançada al seu temps".

Rosa Mesalles

■ "Lleida perd una persona molt especial, una dona valenta, ferma, dolça, solidària, sàvia i d'una bondat infinita. Tots els qui la vam conèixer, tractar i estimar tenim present la seva mirada del món, la seva llum i la seva bellesa de dins i de fora".

Postureig de Lleida

■ "Escriptora de referència ponentina amb reconeixements com Creu de Sant Jordi, Premi Sikarra o Medalla al Mèrit cultural de la Paeria. #PostuTieta amb orgull, la #PostuFan més il·lustre. Dolça i genial. T'estimarem sempre, descansa en pau, tieta".

TXEMA MARTÍNEZ || LES CENDRES

Rosa florint en el glaç

La Rosa Fabregat em deia que era com la meua àvia. De fet, jo sentia que ho era. Em trucava tant per renyar-me si m'havia posat en algun dels meus jardins habituals, perquè deixés d'una vegada de fer-ho, com per felicitar-me, amb el seu entusiasme crònic, per algun article o algun esdeveniment poètic que li plaïa celebrar. Els que hem tingut el privilegi de conèixer aquesta dona només podem donar les gràcies per haver-nos encomanat el pes de la seva bondat, un pes forjat en una biografia difícil que tan sols la seva persistència va anar cisellant en esperança. Aquella dona fràgil podia confondre'ns amb la seva lleugeresa, amb la seva veu melodiosa que traspua serenitat i amor (sí, amor, en el més pur dels conceptes), però en realitat estàvem davant d'un ésser fort que maldava per reivindicar la seva pròpia naturalesa, i la de totes les dones en ella, i la del país, i la de la llengua amb què parlava, pensava, sentia i escrivia. No m'estranya que l'abrandat discurs amb què va coronar el seu Premi Nacional de Cultura esdevingués ràpidament viral: ella creia en el que feia i proclamava, i res ni ningú hauria pogut mai apartar-la del camí, ni un instant.

Ha mort Rosa Fabregat, la dona ferma i lleugera que va combatre amb una rialla i art la misèria del món

I tot ho escometia amb els ulls petits d'una nena petita, amb les mans petites i els peus petits. Semblava demanar permís per entrar en una sala, en un escenari, en una conversa, en el fons del teu cor. I aleshores, amb el gest humil, i una rialla que se sostenia entre flors invisibles i branques perennes, et conquistava, conquistava la sala i el món, que es retia als seus peus menuts. I podia canviar-lo. I el va canviar.

En la poesia, la Rosa seguia sent la Rosa i els seus versos pintaven d'una aquarel·la blava una realitat que s'entestava a contradir-la. Les cases, les ciutats, les ànimes, sovint estan fetes de misèria, però ella combatia totes les ombres amb la raó de la seva pròpia identitat, aquella que va elogiar-li, fa tants anys, Montserrat Roig: "Envolada de rigidesa i d'autoritarisme, ha hagut de descobrir a través de la pròpia paraula la seva intima seguretat." Com va escriure Anna Akhmàtova, va ser una rosa florint en el glaç.

La teua bondat, generositat, talent i alegria no es marciran mai, Rosa. Truca'm quan vulguis. Renya'm. Riguem una estona. Ancorat en la boira, seguiré fidel el rastre encès de la teua memòria.

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

L'alcalde, en nom de tota la Corporació Municipal,
expressen el seu condol pel traspàs de

Rosa Fabregat Armengol

Medalla de la Paeria al mèrit cultural o artístic 2017

Lleida, 31 de desembre del 2024

L'IEI lamenta profundament la defunció de la poetessa

Rosa Fabregat i Armengol

Nascuda a Cervera el 3 de febrer del 1933.

Escriptora prolífica i doctora en farmàcia, la seva obra abasta tant la poesia
com la narrativa. La seva contribució a les lletres catalanes és incommensurable.

La seva pèrdua deixa un buit immens en la nostra cultura.

Al cel sia.

Lleida, 31 de desembre del 2024

Els que van ser alcalde i regidors de l'ajuntament d'Almenar (2003-2011)
expressen el seu condol pel traspàs del seu company

Joan Ibars Solsona

*Morir quan s'ha deixat una petjada
ben impresa en el llibre del record,
no és perdre l'àlè ni la mirada:
és continuar vivint després de la mort.*

J. Domènech

Almenar, 31 de desembre del 2024

LLETRES OBITUARI

Últim adeu a la poeta Rosa Fabregat

Lleida acomiada amb dolor l'escriptora i farmacèutica de Cervera, traspassada dilluns als 91 anys
|| El funeral reuneix representants de la cultura, la política i la societat de Ponent

REDACCIÓ

LLEIDA | En el primer dia de l'any nou, Lleida va donar ahir l'últim adeu a la poeta Rosa Fabregat, traspassada dilluns als 91 anys. La sala ecumènica del tanatori es va omplir de representants del món cultural, social i polític de Ponent per acompanyar la família de l'escriptora i farmacèutica al funeral, molt emotiu, i que va estar oficiat per Roger Torres, president d'Arrels. Entre els assistents hi havia escriptors com Xavier Macià, Jaume Pont, Francesc Pané, Marta Alòs, Montse Sanjuan, Maria Pons, Andratx Badià o la catedràtica i poeta de Seròs Carme Romia, que va llegir una poesia dedicada a Fabregat. També van intervenir amb els seus parlaments Albert Turull, Jordi Prenafeta i Toni Prim, nebot de la finada. Igualment es va poder veure representants de llibreries de Lleida, com Caselles, la irreduïble o El Genet Blau. Quant a la representació política, van acompanyar la família l'alcalde de Lleida, Fèlix Larrosa, i altres regidors de la Paeria, entre ells Violant Cervera, portaveu de Junts a l'ajuntament, que va traslladar a la família les condolences de l'expresident Carles Puigdemont. Tampoc no hi van faltar representants de Cervera i del consell de la Segarra, d'on era originària Rosa Fabregat, així com de Llorenç del Penedès, municipi en el qual va exercir de farmacèutica i des del qual van arribar veïns i membres del consistori.

Des de dilluns passat, les reaccions davant de la pèrdua d'una dona referent tant per la seua trajectòria literària com pel seu profund compromís social i feminista van omplir les xarxes socials. Entre aquestes, la del president Salvador Illa, que va afirmar que la seua "és

La sala ecumènica del tanatori de Lleida pràcticament es va omplir ahir, malgrat ser el primer dia de l'any, per acomiadar Rosa Fabregat.

una de les carreres literàries més destacades i versàtils" de la llengua catalana, lloant el seu compromís "per la cultura, la ciència i el feminisme". Per a Illa, "el bon moment actual de la literatura catalana té les seues arrels en figures pioneres com Rosa Fabregat". Des de l'ajuntament de Cervera, van recordar que Fabregat, filla predilecta de la ciutat, "va sobresortir en les seues trajectòries com a farmacèutica i escriptora". I l'activista cultural i cantautora de Tortosa Montse Castellà va agrair a "la poeta estimada, dona de lletres i ciència, la gentilesa de cedir-me uns versos per musicar-los en el meu quart disc i també per a un videoclip: *En els teus dits*".

TRAJECTÒRIA LITERÀRIA

Més d'una vintena d'obres entre poesia i novel·la

■ Doctora en Farmàcia per la Universitat de Barcelona, Rosa Fabregat va compartir professió científica amb la seua passió des de nena per les lletres. Sobretot, des que el seu primer premi de poesia, el Vila de Martorell, el 1978, la va animar a perseverar en el terreny literari. I durant anys no ho va tenir fàcil com a dona escriptora, d'aquí també la seua històrica militància feminista. De fet, en una de

les últimes entrevistes a SEGRE, després de rebre el 2022 el Premi Nacional de Cultura, va recordar que "durant la meua carrera com a escriptora vaig quedar finalista en alguns premis literaris... Però sempre guanyaven els homes. No em presentava a la majoria de premis perquè ja sabia que només guanyaven els homes. Ho tenia assumit". En més de seixanta anys de trajectòria literària, va publicar més d'una

vintena d'obres, entre poesia i novel·la, a més d'assaig. En el primer gènere, destaquen títols com *Estelles* (1978), *El cabdell de les bruixes* (1979), *Cartes descloses* (1998), *El ble i la llum* (2003), *Roses de sang* (2005) o *A la vora de l'aigua* (2008). En narrativa, *Laberints de seda* (1981), *El turó de les forques* (1983), *La capellana* (1988), *La dama del glaç* (1997) i *Hereus i brodatadores* (2008), entre d'altres.

LLETRES OBITUARI

A Rosa Fabregat, més que una sòcia d'Òmnium

DELEGACIÓ D'ÒMNIUM CULTURAL DE LLEIDA-PONENT

Boira baixa

Quan hagi mort del tot potser lamentarem, en públic, amb compunció hipòcrita, la mortalla de silenci i el llac d'indiferència en la qual, viva, et vàrem submergir.

[...]

UNS DIES de boira baixa de desembre ens han acompanyat per acomiadar i recordar persones que ens han deixat una petjada especial. El 82è aniversari de la mort del poeta lleidatà Màrius Torres; la mort del pintor Joaquim Ureña i, tot just en acabar l'any, se'n anuncia el comiat de Rosa Fabregat, escriptora cerverina que va combinar la professió de farmacèutica amb la passió d'escriure. Una primera aproximació de la seva personalitat ens remet als anys de joventut en què es va sentir identificada amb l'esperit d'una entitat que naixeria per a la defensa dels drets civils i llibertats dels ca-

talans. En Òmnium, en el seu esperit i la seva gent de Lleida hi trobaria espai de lluites compartides, en què la defensa del català, dels drets de les dones i, sobretot, del país, eren les divises que movien i inspiraven el seu compromís. Un compromís insubornable, que es manifestava en qualsevol oportunitat que se li oferia, i que sempre tenia un sí per participar o col·laborar, per exemple, en el sopar Estellés o per fer de jurat de premis literaris. La seva generositat i fermesa despertaven un sentiment de companyonia entre altres joves, i no tan joves, companys de lluites compartides. Aquesta és la dimensió que, des d'Òmnium, volem emfasitzar aquests dies que se li faran notes biogràfiques focalitzades, sobretot, en l'àmbit en què va excel·lir, la literatura en majúscules, reconeixements que li van fer mereixer la Creu de Sant Jordi (2017) i el Premi Nacional de Cultura (2022). Aquesta vida plena i la manera com la va viure, sempre amb el compromís de país com a bandera, ens esperonen a seguir lluitant per assolir aquestes fites per a la nació catalana i honorarem la memòria del seu testimoniatge.

Rosa Fabregat va compaginar la farmàcia amb l'escriptura.

En record de Rosa Fabregat

JOANA ALBA CERCÓS

SECCIÓ DE LLENGUA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS ILERDENCÉS

ESTIMADA ROSA, seguirem trobant la teva veu dolça i la mirada sensible en tots els pensaments que vas escriure. Els llibres ens donen vida, afirmaves. Tot, tot pot esdevenir poesia.

Has obert camins plens de llum, que t'han convertit en una dona referent i pionera, al servei de les causes nobles i justes. Per això vas excel·lir en tot el que vas fer: escriptora d'una obra prolífica, doctora

en Farmàcia i acadèmica de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya, mereixedora de nombrosos premis i del reconeixement i agraïment de les persones que hem tingut la sort de conèixer-te.

Una de les imatges més belles és la que ara ens acompanya, en el record: el vol de les cigonyes que tant t'agradava copsar.

Vola alt, estimada Rosa. El teu llegat perviurà sempre.

Rosa Fabregat i el seu marit, Josep Maria Prim (a l'esquerra), en un acte al barri de Balàfia.

Comiat emocionat AV Balàfia a na Rosa Fabregat Armengol

JOS FARRENY JUSTRIBÓ / FRANCESC CABALLERO GARCIA

PDTA. ASSOCIACIÓ VEINAL BALÀFIA / VOCALIA DE CULTURA I COMUNICACIÓ AV BALÀFIA

AQUEST DILLUNS, ens ha trasbalsat el cor assabentant-nos de la mort de la Rosa Fabregat Armengol. Malgrat que ja tenia una certa edat (91 anys) i que darrerament ja no sovintejava les trobades literàries ningú s'esperava el seu òbit. La Rosa Fabregat ha tingut una vida forment activa en qualsevol dels àmbits que va tocar. Des de la farmacoepa, ja que era doctora en farmàcia per la UB amb treballs d'especialització a Alemanya, que la permeteren ser

directora tècnica o inspectora, fins a la literària en àrees tant diverses que van de la poesia a la narrativa, o les publicacions periodístiques, i amb temes tant variats com la ciència-ficció, els socials, els culturals i la reivindicació feminista.

Va guanyar molts premis des del Vila de Martorell el 1978 fins al Premi Nacional de Cultura el 2022, essent els seus treballs traduïts a diferents idiomes, i també rebé la Creu de Sant Jordi el 2017. Però la

seva bona relació dins de la societat lleidatana malgrat haver nat a Cervera l'ha fet participar en nombroses tertúlies i moviments ciutadans, essent freqüent trobar-la en actes d'entitats tan polifacètiques com poden ser el Cercle de Belles Arts o les Associacions Veïnals. La vàrem tenir entre nosaltres com a pregonera de la Festa Major de Balàfia el 2017, i una de les sales del Centre Cívic d'aquest barri lleidatà du el seu nom ja que en nombroses ocasions ens ha fet costat tant a l'associació veïnal com a DonaBalàfia.

El seu record sempre serà amb nosaltres. Descansi en pau la seva ànima. S'ha guanyat amb el seu bon fer a la terra un lloc en el cel.

En memòria de Rosa Fabregat, una veu essencial de les lletres catalanes

JORDINA FREIXANET

PORTAVEU DEL GRUP MUNICIPAL D'ERC A LA PAERIA

LLEIDA PLORA la pèrdua de Rosa Fabregat, poetessa, narradora i una de les grans figures de la literatura catalana contemporània. Nascuda a Cervera, però amb una trajectòria estretament vinculada a la nostra ciutat, Fabregat ha estat una defensora incansable de la cultura i el pensament crític, convertint-se en una veu imprescindible del nostre país.

La seva obra, que abasta poesia, narrativa i reflexió humanística, va destacar per la seva sensibilitat i pel compromís amb temes universals com la condició humana, la ciència i l'ètica. Amb títols de narrativa com *Embrió humà ultraconge-*

lat ním. F-77, o de poesia, com *Cartes descloses*, Rosa Fabregat va demostrar que la literatura podia ser un pont entre el coneixement científic i l'humanisme més profund.

Fabregat no només va ser una escriptora prolífica, sinó també una dona que va entendre la literatura com una eina de transformació. La seva participació activa en la vida cultural de Lleida va ser reconeguda el 2017, any en què el Govern de Catalunya li va concedir la Creu de Sant Jordi, any en què també va rebre el Premi Sikarra i la Medalla al Mèrit Cultural de l'Ajuntament de Lleida.

Des de la Federació d'Es-

querra de Lleida també es va reconèixer la seva tasca, concedint-li enguany mateix el Premi Víctor Torres, que es dona a les persones que hagin contribuït a la lluita pels valors republicans, que han promogut la cultura catalana i que han defensat Catalunya.

Però per damunt de reconeixements més que merescuts, sempre quedarà un esperit sempre generós i col·laboratiu, que ens deixa un llegat que traspasa les pàgines dels seus llibres i impregna la història cultural de la nostra ciutat. Des del Grup Municipal d'ERC a la Paeria, volem transmetre el nostre condol a la seva família, amitats i a tot el món cultural. Ens comprometem a mantenir viu el seu llegat, convençuts que la memòria de Rosa Fabregat perdurarà entre nosaltres com a inspiració per a les generacions futures.